

BESLUT
2002-08-30

Enligt sändlista

**NYTT BESLUT FÖR NATURRESERVATET STENSJÖFLON, SOLLEFTEÅ
KOMMUN, VÄSTERNORRLANDS LÄN.**

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn	Stensjöflons naturreservat
Objektnummer	2202083
Natura 2000 kod (Sitecode)	SE 0710149 (del av reservatet)
Kommun	Sollefteå
Socknar	Edsele och Helgum
Fastigheter	enligt sändlista
Markägare	enligt sändlista
Lägesbeskrivning	cirka 15 kilometer söder om Edsele
Karta	19GSO
Mittpunkt	X 701797 Y 153284 (enl RT 90)
Areal	842 hektar varav utvidgning 317 hektar
Därav landareal	831 hektar varav utvidgning 315 hektar
Naturtyper	barnnaturskog ca 100 hektar sumpskog ca 67 hektar övrig skogsmark ca 70 hektar myrmark ca 593 hektar sötvatten ca 11 hektar
Fastighetsförvaltare	Respektive markägare samt länsstyrelsen för Naturvårdsverkets fastighet.
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (SFS 1964:822) beslutar länsstyrelsen om utvidgning av det befintliga naturreservatet Stensjöflon i enlighet med bifogad karta, bilaga 1.

Reservatets namn ska vara Stensjöflons naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 8, 9 och 10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (SFS 1976:484) att de föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser som framgår av detta beslut skall gälla beträffande naturreservatet.

I enlighet med 9 § naturvårdsförordningen ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet.

Med stöd av 9 § naturvårdsförordningen beslutar länsstyrelsen att fastställa bifogad skötselplan, bilaga 2.

När detta beslut vinner laga kraft upphävs samtidigt reservatsbeslut med skötselplan från 1998-12-02 (dnr 231-2754-98, 83-215).

Detta beslut har formulerats med grund i naturvårdslagen, NVL, (SFS 1964:822).
Upplysningsvis vill länsstyrelsen nämna att från och med den 1 januari 1999 gäller miljöbalken, som ersatt bl a naturvårdslagen. Enligt lag om införande av miljöbalken (SFS nr 1998:811), gäller dock att ärenden som inletts före balkens ikraftträdande skall handläggas och bedömas enligt äldre bestämmelser, d v s som i detta fall föras till beslut enligt naturvårdslagen. De föreskrifter m m som föreslås med stöd av naturvårdslagen kommer vid ett senare beslut att äga tillämplighet med stöd av miljöbalken. Vid överenskommelser om intrångsersättningar med berörda markägare har ett förslag till beslut och skötselplan formulerat utifrån miljöbalken använts. Länsstyrelsen bedömer att det sistnämnda samt det nu framlagda förslaget är likvärdiga i fråga om föreslagna inskränkningar för berörda sakägare.

SYFTE

Syftet med reservatet är att skydda ett botaniskt och omykologiskt mycket värdefullt skogsmyrkomplex där ekosystemen får utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Syftet är även att där behov föreligger återställa naturmiljöer samt i otvalda delar av reservatet ge allmänheten möjlighet till naturupplevelse och friluftsliv.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning
2. borra, spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt i någon form
3. utföra utfyllnad eller anordna upplag
4. dika, dikesrensa eller dämna
5. dra fram permanent ledning
6. anlägga väg
7. avverka eller utföra annan skogsvårdsåtgärd
8. ta bort eller upparbeta döda träd eller vindfällen
9. sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel
10. inplantera för trakten främmande växt- eller djurart
11. framföra motordrivet fordon annat än på skogsbilstig och i samband med uttransport av skjutna älgar, varvid särskilda anvisningar ska följas, se skötselplan, bilaga 2 *
12. upplåta mark för militär övningsverksamhet eller idrottstävling

- B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående markägares eller annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken eller vattnet förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet

1. upphuggning och markering av reservatsgränsen
2. anläggning och underhåll av stig
3. uppförande av ett fåtal rastplatser (se skötselplan, bilaga 2)
4. uppsättning av informationstavlor
5. kontrollerade bränningar i naturvårdssyfte enligt särskild plan
6. avverkning av bestånd med contortatall
7. undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv

- C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
2. plocka, gräva upp eller skada växtdelar, lavar eller vedsvampar. Bär och matsvamp får dock plockas
3. tälta eller göra upp eld annat än inom anvisat område/platser (se skötselplan, bilaga 2)
4. klättra i boträd, samla insekter eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet
5. framföra motordrivet fordon och cykel annat än på skogsbilväg
6. skada mark och block
7. medföra ej kopplad hund eller annat husdjur
8. uppsätta skylt, göra inskrifter dyl
9. utföra vetenskapliga undersökningar utan markägarens och länsstyrelsens tillstånd

Föreskrifterna under C träder ikraft från och med 2002-08-30 och gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet utom när de utnyttjar sin eventuella rätt att bruka/nyttja fastigheten, se föreskrifter under A.

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av allmän väg (963), befintlig skogsbilväg samt befintlig kraftledning (Stensjö 1:5), ej heller för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan (bilaga 2).

*Undantag från föreskrift A 11, avseende framförande av motordrivet fordon, medges vintertid för fastighetsägarna till Stensjö 1:10 och 1:11, då behov föreligger att från de öster om reservatet belägna delarna av respektive fastighet uttransportera ved eller virke för husbehov. Härvid får endast banddrivet översnöfordon nyttjas och särskild aktsamhet skall iakttas.

SKÅLEN FÖR BESLUT

• Beskrivning av området

Stensjökomplexet dvs myrarna Fjällflon, Sjömyran, Stensjöflon, Östansjömyran, Lill-Långtjärnflon, Rödmossaflon och Runflon med omgivande skogsmark är ett av länets största skogs-myrkomplex och tillhör naturgeografiskt Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden (30 a). Området är beläget 400-425 m ö h i ett flackt skogstandskap och består av en mångformig mosaik av myr, sumpskog och fastmarksskog.

Runflon är ett medelrikkärr med extremrikinstag. Här förekommer arter som blodnycket), myrbräcka, spädstart, gyllenmossa, kärr-klomossa, lockvilsmossa, trekantig svanmossa, käppkrokmossa och kamtuffmossa. Delar av Stensjöflon och Lill-Långtjärnmyran har inslag av rikkärtspartier. Övriga myrar inom reservatet domineras av fattiga vegetationstyper.

Mosaiken av olika myrtyper gör att området även har höga ornitologiska värden, med arter som grönbena, brushane, småspov, ljungpipare, smalnäbbad simsnäppa, dvärgbeckasin, enkelbeckasin, trana, sångsvan, svarthakedopping, bläsand och kricka.

Stora delar av myrkomplexet har tidigare utnyttjats för slätter som enligt uppgift har bedrivits fram till andra världskriget. De flesta myrarna har lokal dikespåverkan. På Stensjöflon finns även en äldre sjösänkning. Fjällflon är den myr i komplexet som trots mindre ingrepp är hydrologiskt intakt.

De delar av reservatet som ingår i det europeiska nätverket för skyddade områden, Natura 2000, utgörs av habitaterna (livsmiljöerna) västlig taiga (9010) ca 200 hektar (38%), aapamyr (7310) ca 200 hektar (38%), rikkärr (7230) ca 58 hektar (11%) samt dystrofa sjöar och småvatten (3160) ca 11 hektar (2%). Följande förekommande arter i Annex II till EG:s habitatdirektiv har noterats i reservatet: myrbräcka (*Saxifraga hirculus*), käppkrokmossa (*Hamatocaulis vernicosus*), grönbena (*Tringa glareola*), brushane (*Philomachus pugnax*), trana (*Grus grus*), svarthakedopping (*Podiceps auritus*), sångsvan (*Cygnus cygnus*), ljungpipare (*Pluvialis apricaria*), smalnäbbad simsnäppa (*Phalaropus lobatus*), tjäder (*Tetrao urogallus*), orre (*Tetrao tetrix*), järpe (*Bonasia bonasia*), trelåig hackspett (*Picoides tridactylus*), spillkråka (*Dryocopus martius*).

• Ärendets beredning

Vid myrfågelinventeringen i slutet av 1970-talet (Simonsson och Dynesius 1980), liksom vid den länsäckande våtmarksinventeringen i början av 1990-talet (Grundström och Uppställ 1994) kom Stensjökomplexet att klassas i högsta naturvärdesklass (klass I). Området ingår i Naturvårdsverkets nationella säkerställandeplan för våtmarksområden, *Myrskyddsplan för Sverige*. De delar av myrkomplexet som tidigare ägdes av SCA Forest and Timber AB anmälades 1995 till det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000. År 1997 förvärvade staten dygt 500 hektar av skogs-myrkomplexet från SCA varefter beslut om naturreservat för denna del togs av länsstyrelsen i december 1998. För förvärvet av den tidigare SCA-ägda delen av reservatet erhöles medfinansiering från EU:s LIFE-fond, motsvarande 50 procent av kostnaden.

I syfte att knyta samman de från SCA inköpta delarna och därmed skydda hela det värdefulla myrkomplexet påhörtjades under första hälften av 1998 diskussioner och förhandlingar med övriga berörda markägare. Statens ombud vid dessa förhandlingar har varit Svensk Fastighetsvärdering AB (SVEFA) i Östersund. Sedan dess har SVEFA och vid behov

länsstyrelsen, informerat och fört diskussioner med markägarna beträffande förekommande naturvärden, inrättandet av ett naturreservat, ekonomisk ersättning mm. SVEFA meddelade i oktober 2001 att man vid denna tidpunkt tyckts sluta överenskommelser om intrångsersättning eller förvärv med ägarna till tre av åtta berörda fastigheter. I samband med att Naturvårdsverket förvärvat en av fastigheterna uppslöd möjligheten att erbjuda kvarvarande markägare ersättningsmark, bestående i de delar av den förvärvade fastigheten som inte omfattades av det planerade naturreservatet. Detta i utbyte mot att staten då skulle få förvärva av reservatet berörda delar på respektive fastighet. Ägarna till tre av fastigheterna svarade inte på erbjudandet och ägarna till de två resterande avböjde då de planerade för försäljning av fastigheterna. SVEFA meddelade kort därefter att man ansåg möjligheterna att teckna fler överenskommelser som uttömda. Efter detta har avtal om intrångsersättning tecknats för ytterligare två berörda fastigheter som sedan såldes till nya ägare med tillträde 2002-02-01.

I Sollefteå kommuns översiktsplan, antagen 1990, anges att området är riksintresse för naturvärden enligt 2 kap 6 § NRL (naturresurslagen), och att det bör avsättas till naturreservat.

Området ingår i naturvårdsobjekt NR83 007 i länsstyrelsens naturvårdsdatabas. De delar av komplexet som i och med detta beslut införlivas med befintligt naturreservat (tidigare SCA-mark), har markerats på beslutskartan, bilaga 1 (LIFE/Natura-områden).

Vid remissbehandlingen har yttranden inkommit från Naturvårdsverket, Sollefteå kommun, Gräninge Nät AB och Skogsvårdsstyrelsen Region Mellannorrland varvid samtliga tillstyrker reservatbildningen. Gräninge Nät AB förutsätter att reservatsföreskrifterna ej kommer att innebära hinder för underhåll och felavhjälpning samt ombyggnad av befintlig ledningsgata genom reservatet. Sollefteå kommun förutsätter att förbudet mot att framföra motordrivet fordon även omfattar skoterkörning och ifrågasätter starkt att småviltjakt även fortsättningsvis skall kunna bedrivas på de privatägda marker som nu införlivas i reservatet. Kommunen anser också att möjligheterna att ompröva gällande jakträttsupplåtelse för de från SCA tidigare förvärvade delarna av reservatet (fastigheten 1:14) skall undersökas. Som motiv till det sist anförda framförs att det i reservatet förekommer jaktbara fågelarter som ljäder, orre och järpe, vilka alla tre är upptagna i annexen till EU:s habitat och fågeldirektiv. Då denna del av reservatet är Natura 2000-område kan det enligt Sollefteå kommun ifrågasättas om kravet på en god "bevarandestatus" kan innefatta en förvaltning som medger jakt på de aktuella arterna. Som alternativ till att förbjuda all småviltjakt föreslår kommunen att det bör undersökas om bara de nämnda arterna skulle kunna undantas jakt. Vidare påpekar kommunen att då de flesta våtmarkerna har lokal dikespåverkan och att det på Stensjöflon även finns en äldre sjösänkning, bör igentäggning av diken och en eventuellt återställning av den tidigare sjösänkningen diskuteras i skötselplanen.

Av de sju berörda, privata fastigheterna har ägarna till fyra av dessa inkommit med skriftliga yttranden. Två av dessa yttranden motsätter sig en reservatbildning enligt förslaget och hävdar bland annat att man inte anser att någon egentlig förhandling förekommit och att då området anses vara av riksintresse bör den ekonomiska ersättningen rimligen stå i proportion till detta. Man motsätter sig dock inte fortsatta diskussioner under annan förhandlingsledning. Ägaren till en tredje fastighet hävdar att han kommer att gå till "högsta instans" medan de nyblivna ägarna till den fjärde fastigheten ser positivt på reservatsbildningen och även anmäler sitt intresse att utföra vissa arbetsuppgifter inom det blivande reservatet.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har i möjligaste mån tagit hänsyn till inkomna synpunkter genom bearbetning av beslut och skötselplan. Beträffande den av Sollefteå kommun väckta frågan om begränsning av småviltjakten, framförallt jakten på de av EU särskilt upptagna arterna tjäder, orre och järpe, gör länsstyrelsen i dagsläget bedömningen att "en god bevarandestatus" för dessa arter ej äventyras med det begränsade jaktryck som råder inom området. Om det framtida, nationella systemet för uppföljning och övervakning av såväl habitat som arter enligt EU-direktiven, eller annan information, kommer att visa på motsatsen kommer länsstyrelsen med självklarhet att överväga en begränsning av jakträtten på dessa arter och då ta upp förhandlingar med berörda jakträttsinnehavare om ersättningsfrågan.

Områdets främsta värden består i mångfalden av olika myrtyper i en obruten mosaik av myr, sumpskog och fastmarksskog vilket ger förutsättningar för en rik och varierad flora och fågellauna.

lanspråktagande av mark för bildande av naturreservat innefattar en begränsning av den enskildes rådighet över sin egendom. Sådan inskränkning av den enskildes rådighet får enligt 2 kap 18 § regeringsformen endast ske då detta krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Bildande av naturreservat för att bevara biologisk mångfald och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer är ett sådant angeläget allmänt intresse.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk och andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets naturvärden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Detta är därför enligt länsstyrelsen uppfattning ett område som bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 § naturvårdslagen.

Även vid beslut om vilka inskränkningar av ägarens förfoganderätt som skall gälla till följd av reservatsbeslutet skall en intresseavvägning göras mellan å ena sidan den enskildes intressen och å andra sidan behovet av begränsningar. I det aktuella fallet har länsstyrelsen tillmötesgått flertalet markägares önskemål om bibehållen äganderätt till området, varför ersättning har utgått / kommer att utgå i form av intrångsersättning. Även i övrigt har markägarnas önskemål tillmötesgått så långt det varit möjligt med hänsyn till syftet med skyddet av området. Länsstyrelsen anser att inskränkningarna i markägarnas rådighet inte sträcker sig längre än vad som är oundgängligen nödvändigt för att uppnå syftet med naturreservatet. Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna är ändamålsenliga med hänsyn till reservatets syfte.

Vad härefter avser ersättningsfrågan har det mellan markägarna och statens förhandlare, SVEFA, förts förhandlingar i syfte att träffa en överenskommelse om ersättnings storlek. Dessa förhandlingar har för fem av åtta fastigheter slutat med att parterna kunnat komma överens. För tre av de berörda fastigheterna har överenskommelse tyvärr inte kunnat slutas. Markägarna är emellertid tillförsäkrade ersättning för rådighetsinskränkingen, antingen genom att överenskommelse träffas inom ett år efter den dag reservatsbeslutet vinner laga kraft eller, ytterst, att ersättnings storlek fastställs i domstol. I det förstnämnda fallet kommer staten via länsstyrelsen/Naturvårdsverket att utse en ny förhandlare, i enlighet med de önskemål som framförts i remissyttranden från ägarna till två av fastigheterna där överenskommelse ej kunnat träffas.

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i naturresurslagen och med den för området gällande översiktsplanen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut skall skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Samhällsbyggnadsavdelningen, 871 86 HÄRNÖSAND.

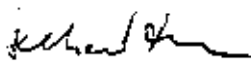
Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet. I skrivelsen skall Ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ni önskar ytterligare upplysningar, kontakta Johan Uebel, telefon 0611-349210, fax 0611-349377.

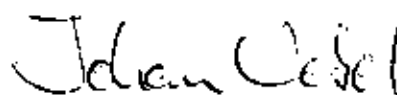
Beslutet ska kungöras i läns författningssamling och i Tidningen Ångermanland.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog Gerhard Larsson (ordförande) samt ledamöterna Jan Sjödin, Elisabeth Lassen, Arne Englund, Ewa Back, John Norberg, Christer Nilsson, Håkan Höglén, Per-Richard Molén, Anders Kempe, Ingvar Byström, Willis Bergquist, Sigge Godin liksom ersättarna Inger Grelsson och Lo Högherg.

Ledamoten Per-Richard Molén reserverade sig mot beslutet med hänvisning till enskilda ägandintressen enligt styrelseprotokoll 2002-08-30.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit avdelningschef och länsarkitekt Leif Kästhag, bitr länsarkitekt Bo Halvarsson, länsantikvarie Robert Olsson, 1:e länsassessor Lars Nyberg, naturvårdsdirektör Leif Göthe och skogsbiolog Johan Uebel, föredragande.

Gerhard Larsson
Landshövding

Johan Uebel

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Skötselplan

Sändlista

Östen Johansson, Stensjö 817, 880 41 EDSELE (Stensjö 1:4)
 Vanja Rundén, Storg 36, 881 30 SOLLEFTEÅ (Stensjö 1:5)
 Karl Seved Rundén, S Järnvägsg 88 B, 882 40 LÅNGSELE (Stensjö 1:5)
 Alice Justina Helmestam, Sportv 10, 733 75 MÖKLINTA (Stensjö 1:5)
 Alf Lage Rundén, Holmstrand 2639, 882 93 HELGUM (Stensjö 1:5)
 Harry Enar Rundén, Fridhemsv 2 A, 882 30 LÅNGSELE (Stensjö 1:5)
 Leo Evald Rundén, Alvägen 21, 871 52 HÄRNÖSAND (Stensjö 1:5)
 Ingrid Margareta Jonsson, Muninv 7, 857 40 SUNDSVALL (Stensjö 1:5)
 Sten Folke Rundén, Herkulesv 1, 862 32 KVISSLEBY (Stensjö 1:5)
 Dag Ove Rundén, Sockenv 31, 871 40 HÄRNÖSAND (Stensjö 1:5)
 Jenny Edlund, Stensjö 821, 880 41 EDSELE (Stensjö 1:7)
 Björn Hjalmarsson, Östra vägen 1, 882 40 LÅNGSELE (Stensjö 1:8)
 Gunvor Rundén, Storg 121, 881 40 SOLLEFTEÅ (Stensjö 1:10)
 Elsy Ottosson, Strömv 60, 882 50 LÅNGSELE (Stensjö 1:10)
 Eva-May Vilhelmsson, pl 323, 880 41 EDSELE (Stensjö 1:10)
 Jan Oskar Vikström, Nordanåker, 880 41 EDSELE (Stensjö 1:10)
 Göte Nordling, Revv 9, 860 30 SÖRBERGE (Stensjö 1:10)
 Hans Nordling, Stävreviksv 4, 860 33 BERGEFORSSEN (Stensjö 1:11)
 Anders Nordling, Allstav 47, 855 90 SUNDSVALL (Stensjö 1:11)
 Anna-Karin Nordling-Widén, Allstav 49, 855 90 SUNDSVALL (Stensjö 1:11)
 Per-Olov Hedsröm, Husnäs 138, 882 93 HELGUM (Runeöberg 1:37)
 Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM (Stensjö 1:14)

Kopla till

Sollefteå kommun, 881 80 SOLLEFTEÅ
 Skogsvårdsstyrelsen Mellannorrland, Skedorn, 881 92 SOLLEFTEÅ
 Skogsvårdsstyrelsen Sollefteå distrikt, Skedom, 881 92 SOLLEFTEÅ
 SCA Skog AB, 851 88 SUNDSVALL
 Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 HÄRNÖSAND
 Gräninge Nät AB, Box 733, 182 17 DANDERYD (Servitut för kraftledning på Stensjö 1:5)
 Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
 Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 UPPSALA
 Naturskyddsföreningen i Västernorrland, Berni Persson, Åslingv. 10, 873 40
 BOLLSTABRUK
 Ångermanlands ornitologiska förening, c/o Kurt Holmqvist, Skarpåkerv 32, 872 33
 KRAMFORS
 Lantmäterimyndigheten i Västernorrland, Box 154, 871 23 HÄRNÖSAND

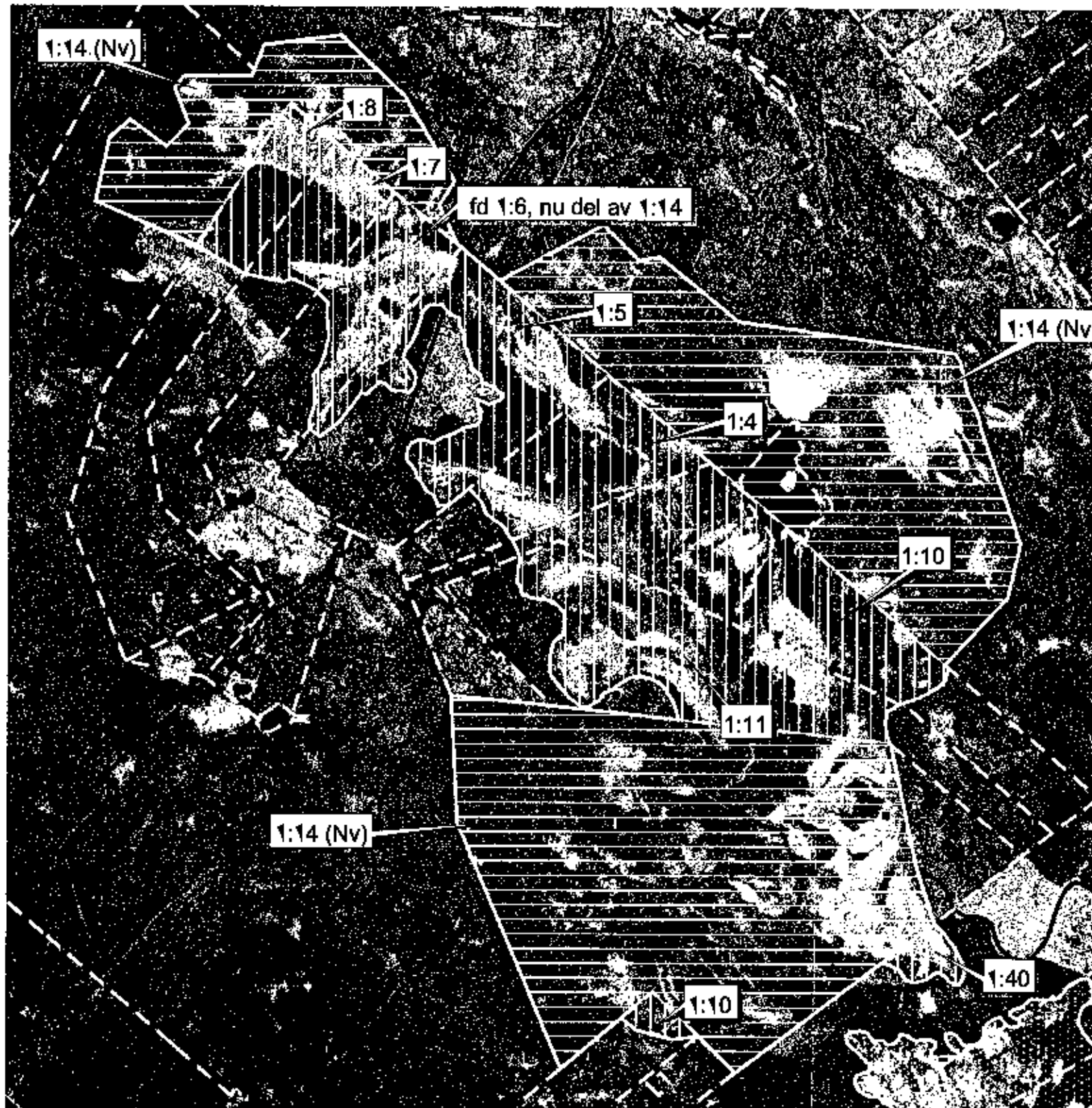
Samh 2 ex

Stensjöflons naturreservat

Bilaga 1

Beslutskarta

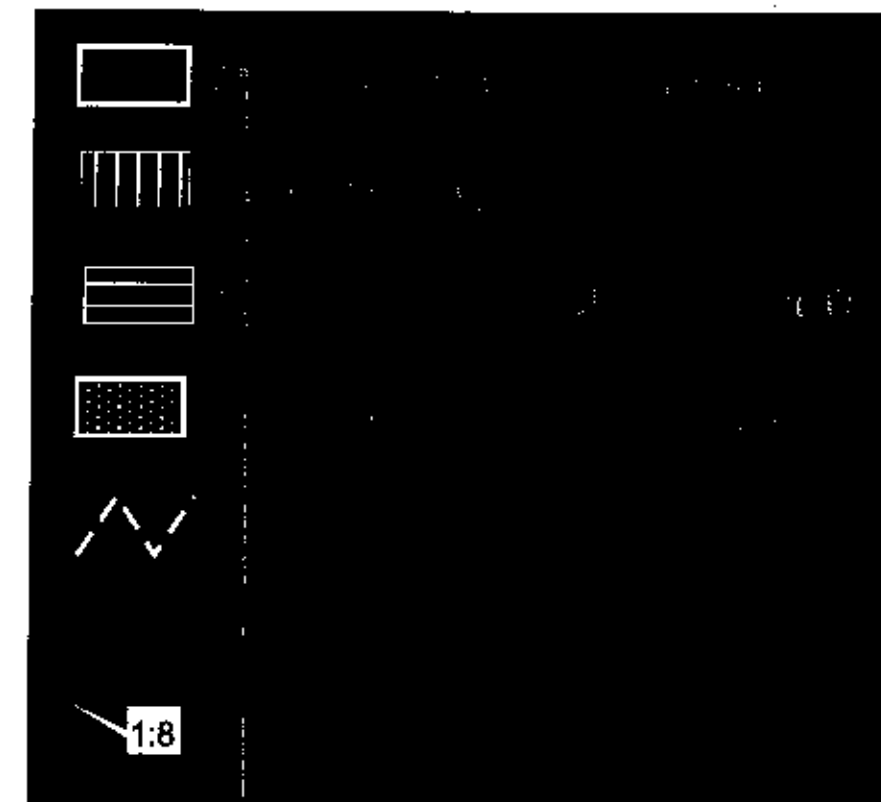
dnr 511-4147-02
83-215

Copyright Lantmäteriet, 2000. Ur GSD-Geografiska Sverigedata,
Dnr.L2000/2620-Y

0 1 2 3 Kilometers

Teckenförklaring

Förslag till
**SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET
STENSJÖFLON**

Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med reservatet är att skydda ett botaniskt och ornitologiskt mycket värdefullt skogsmyrkomplex där ekosystemen får utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Syftet är även att där behov föreligger återställa naturmiljöer samt att i urvalda delar av reservatet ge allmänheten möjlighet till naturupplevelse och friluftsliv.

Stensjökomplexet ska i första hand vårdas och förvaltas så att naturmiljön får utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. Reservatet ska även stå öppet för allmänheten och i urvalda delar tillgängliggöras för det rörliga friluftslivet, t ex i form av stigar och rastplatser. Dessa skall lokaliseras och utformas med stor hänsyn till bostads- och fritidsfastigheterna i Stensjö by.

Syftet ska nås genom att

- Större delen av reservatet lämnas för fri utveckling medan i planen angivna skötselområden sköts för att stärka förutsättningarna för biologisk mångfald.

Beskrivning av området

Biologiska bevarandevärden

Reservatets biologiska bevarandevärden kan grovt indelas i tre slag;

1. En stor, varierad skogs-myrmosaik med förutsättningar för ett naturligt fungerande ekosystem på landskapsnivå. Stensjökomplexet d v s myrarna Fjällflon, Sjömyran, Stensjöflon, Östansjömyran, Lill-Långtjärnflon, Rödmosaflon och Runflon med omgivande skogsmark är en av länets största skogs-myrmosaiker. Skogsmarken såväl omkring som inuti myrkomplexet har utnyttjats hårt av människan under de senaste dryga århundradet. Myrkomplexet kantas i delar av trakthyggen och plant/ungskogar varav en stor del är planterade med contortatall. Cirka hälften av reservatets skogar utgörs av medelålders och äldre baromaruskog. Granbestånd dominerar och ger vanligtvis ett intryck av gles höjdläggesskog. Flera blöta stråk löper genom fasmarken och inslag av sumpskog och mindre myrar är stort. Här och var står tynande enbuskar som tyder på att skogen tidigare varit än mer öppen - troligen rör det sig om äldre beresprägel. I de norra delarna av reservatsområdet förekommer talldominerade bestånd med tidigare brandprägel (se skötselområde 2, nedan). Tillgången på döda träd och lågor är mestadels sparsam inom området liksom inslag av grövre lövträd. Även den till myrkomplexet angränsande

skogsmarken är i stora stycken dikad. Dikena är dock överlag grunda och dåligt underhållna, varför påverkan på hydrologin idag i de flesta fall endast är ringa.

2. **Förekomst av kalkinfluerade rikkärr med specifika artförekomster bland framför allt mossor och kärlväxter.** Runflon är ett medelrikkärr med extremrikinslag, här förekommer arter som blodnyckel (*Dactylorchis cruenta*), mytbräcka (*Saxifraga hirculus*), spädstarr (*Carex disperma*), gyllenmossa (*Tomenthypnum nitens*), kärrklomossa (*Scopidium scorpioides*), lockvirmossa (*Sphagnum contortum*), trekantig svanmossa (*Mesia triquetra*), käppkrokmossa (*Hamatocaulis vernicosus*) och kamruffmossa (*Palustriella commutata*). Delar av Stensjöflon och Lill-Långtjärnmyran har inslag av rikkärrspartier. Övriga myrar inom reservatet domineras av fatiga vegetationstyper. Stora delar av myrkomplexet har tidigare utnyttjats för slätter som enligt uppgift har bedrivits fram till andra världskriget. De flesta myrarna har lokal dikespåverkan. På Stensjöflon finns även en äldre sjösänkning. Fjällflon är den myr i komplexet som trots mindre ingrepp är hydrologiskt intakt.
3. Mosaiken av olika myrtyper gör att området har en **rik och för länet högt värderad fauna av myrfåglar**. Arter som noterats är bland andra grönbena, brushane, småspov, ljungpipare, smalnäbbad simsnäppa, dvärgbeckasin, enkelbeckasin, trana, svarthakedopping, sångsvan, bläsand och kricka.

Kulturmiljövärden

Stensjökomplexet med Stensjö hy har länge bebotts och utnyttjats av människan. En mängd spår och lämningar efter tidigare slätter och myrodling tyms inom naturreservatet. Stensjö by omnämns i den kulturhistoriska byggnadsinventering som utförts bland "fjällbyarna" inom Edsele och Helgums socknar (Rensström 1998). Behovet av att efterforska och sammanställa befintliga skriftliga och muntliga uppgifter om traktens kulturhistorik är angeläget. Inom reservatet förekommer inga av länsstyrelsen kända fornninnen.

Fritidsliv

Området besöks i dagsläget endast i mycket liten omfattning av allmänheten.

Indelning i skötselområden

Inom reservatet har utpekats två skötselområden, se karta 1

Skötselområde 1 – ungsogar med contortatall (ca 44 hektar)

Övergripande mål

- Skogsmarken skall få utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. Då skötselområdet huvudsakligen utgörs av yngre bestånd med contortatall, totalt cirka 44 hektar, skall contortan först avvecklas till förmån för en naturlig förnygring av inhemska trädslag.

Skötselåtgärder

- Contortatall skall avvecklas med början i beståndet på fastigheten Siensjö 1:8, ca 8 hektar. Möjligheterna till totalflisning på plats alternativt avverkning med efterföljande riståki skall undersökas, med målsättning att minimera risken för självföryngring. Flis eller virke från dessa avverkningar (ej Siensjö 1:8) skall enligt vid fastighetsförsäljningen upprävat avtal i första hand erbjudas den tidigare ägaren, SCA Forest and Timber AB, till av SCA tillämpade virkesprislister för enskilda leverantörer (eller motsvarande).
- Marken skall efter utförd åtgärd lämnas till naturlig föryngring. Eventuellt kan bränning eller lättare markberedning bli aktuell i syfte att underlätta föryngringen.

Skötselområde 2 (ca 44 hektar)

Övergripande mål

Skog- och våtmark skall få utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Skötselåtgärder

- Väl avgränsade och dokumenterat brandpräglade bestånd inom skötselområde 2 kan komma att brännas i naturvårdssyfte.

Övriga delar av reservatet (ca 743 hektar)

Övergripande mål

Skog- och våtmark samt sörvatten skall få utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Skog

Övrig skog inom reservatet skall lämnas till fri utveckling

Våtmark

Flertal myrar inom reservatet har lokal hydrologisk störning till följd av äldre dikesföretag. Med undantag för en senida, kraftig dikesrensning bedöms dock att inga återsättningsåtgärder är nödvändiga då förekommande diken i stor utsträckning förlorat sin dränerande funktion. Den starka bäversamman i trakten bedöms dessutom bidra till att våtmarkerna inom reservatet allt mer återfår en naturlig vattenregim.

Inga åtgärder får vidtas som kan skada våtmarkernas hydrologi, vegetation mm. Eventuella sugår ska spångläggas. Tryckimpregnerat virke får ej användas.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar eller mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All brandbekämpning skall ske med så skonsamma metoder som möjligt och med särskild hänsyn till mark, vegetation och vatten

Jakt och fiske

För tiden fram t o m 2014-12-31 har avtal träffats mellan SCA Forest and Timber AB (jakträttsinnehavare) och Naturvårdsverket beträffande älg- och småviltjakt för de tidigare SCA-ägda delarna av reservatet. Detta avtal gäller fr o m 2000-04-01 i oförändrat skick med SCA Skog AB.

På fastigheterna Stensjö 1:8, 1:7, 1:5, 1:4, 1:10 och 1:11 förfogar jakträttsinnehavarna över jakten på samma grunder som före reservatsbildningen.

Efter att staten via Naturvårdsverket förvärvat fastigheten Stensjö 1:6 har större delen fogats till Naturvårdsverkets fastighet 1:14 (tidigare SCA). Jakträtten för denna del av Stensjö 1:14 är för närvarande ej utarrrenderad.

När jakt pågår i reservatet skall ett anslag sättas upp på informationstavlan vid landsvägen i reservatets norra gräns (se karta 1). Jakten skall alltid bedrivas i överensstämmelse med god jaktetik och gällande lagar och bestämmelser rörande jakt samt övriga för naturreservatet gällande föreskrifter skall följas.

Nya älgpass, torn och skjutgator får endast utföras efter samråd med länsstyrelsen. Terrängtranspon av skjutna älgar får ej ge upphov till markskada eller spårbildning. För uttransport av fällda djur bör därför bandgående fordon användas.

Fisket i Stensjön innehas av fiskerättsägarna, SCA Skog AB samt ägarna till Stensjö 1:10.

Anordningar för friluftslivet

Stensjökomplexet ska i första hand vårdas och förvaltas så att naturmiljön får utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. Reservatet skall vara öppet för allmänheten som skall kunna hitta till reservatet men nyttja det under i huvudsak rådande, naturgivna förutsättningar. Anordningar för friluftslivet som t ex stigar och rastplatser, skall lokaliseras och utformas med stor hänsyn till bostads- och fritidsfastigheterna i Stensjö by.

Området och dess naturvärden är föga känt av allmänheten. Med en ökad information i samband med reservatsbildning kan besöksfrekvensen komma att öka. Detta bedöms inte hota naturvärdena i reservatet.

Området nås lättast via allmänna vägnätet (väg 963) från Meåstrand på västra sidan Faxälven. En skogsbilväg går också i östlig riktning från Stensjö by in i reservatet. Denna väg är dock bommad större delen av året.

Vägskytning skall ske från landsvägen (väg 963) på västra sidan Faxälven vid vägskälet i Meåstrand.

Parkeringsficka med plats för cirka fyra bilar samt en informationstavla anordnas utmed landsvägen i reservatets norra del (se karta 1).

Information

Behovet av information är:

1. Reservatstavla som visar gräns, beslämmelser och kort beskriver reservatet.
2. Översiktskarta över naturreservaten i Stensjö-Gideåbergs rikkärrområde
3. En kortfattad, allmän beskrivning av reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida (www.y.lst.se).
4. Enkel broschyr med beskrivning av reservatets natur och kulturhistoria

För övrigt informationsbehov, se även under rubriken Kulturmiljövården, ovan.
Informationstavlor, broschyrer etc ska utformas enligt de riktlinjer som fastställts av Naturvårdsverket och EU beträffande layout och logotyper för LIFE-objekt/Natura 2000-områden.

Stigar

Inom reservatet skall anordnas ett begränsat antal stigar. Dessa skall huvudsakligen lokaliteras till de för tramp mindre känsliga fastmarkerna i norra delen av reservatet (se karta 1). Spänger byggs över fuktiga partier där trampet kan ge markskador. Tryckimpregnerat virke skall ej användas. Stigen skall markeras diskret samt hållas framkomlig. Vägvisare tillverkas av trä med urfräst text.

Rast-, eld- och tällplatser

En rastplats med möjlighet till tältresning och eldning anordnas i reservatets norra del (tidigare SCA-mark, se karta 1). Ytterligare rastplats (-er) kan senare komma att behöva anordnas på annan plats inom reservatet. Brännved skall fraktas till rastplatsen/-platserna genom reservatsförvaltningens försorg.

Inga sopbehållare kommer att sättas upp vare sig inom reservatet eller utom. Besökare skall uppmanas ta med sig eventuellt avfall.

Utmärkning

Reservatet skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i grängsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbrieka i grängsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgrängsen (skogsbilvägar, stigar osv).

Tillsyn

Längsstyrelsen utser en praktiskt ansvarig för tillsyn av information, stigar etc samt efterlevnad av reservatsbestämmelser. Uppdraget regleras i avtal.

Dokumentation och uppföljning

Längsstyrelsen ansvarar ytterst för tillsynen och för dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder.

De delar av reservatet som ingår i Natura 2000 (tidigare SCA-ägda delar) kommer att bli föremål för särskild uppföljning och övervakning vad avser bevarandestatusen för de till EU rapporterade livsmiljöerna och arterna (se reservatsbeslutet, Beskrivning av området). Formerna för denna uppföljning/övervakning är ännu ej fastlagda.

För övriga delar av reservatet kommer uppföljning av att syftena med reservatet uppfylls att ske då grundläggande system för denna uppföljning utarbetats på nationell nivå.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Finansiering av inrättningställande och årligt underhåll sker genom tillgängliga medel från Naturvårdsverket. Möjligheterna att via intäkter från planerade restaureringsåtgärder (se skötselområde 1, ovan) finansiera såväl naturvårdande skötselåtgärder som åtgärder för friluftslivet och en kulturhistorisk beskrivning skall beaktas.

Litteratur/Underlag

- Grundström, S & Uppsäll, S. 1994. *Skyddsvärda våtmarker i Västernorrlands län*. Publikation 1994:2. Länsstyrelsen. Härnösand
- Mascher, J W. 1983. Rikkärfloran kring Stensjö och Berg i Edsele. *Gråspenen* årg 3:3. Ångermanlands ornitologiska förening.
- Muhr, M & Kustås, K. 1982. *Inventering av myrar i Stensjö-Berg området*. Opublicerad, länsstyrelsen. Härnösand
- Naturvårdsverket. 1994. *Myrskyddsplan för Sverige*. Naturvårdsverket. Stockholm
- Nihlén, P & Uebel, J. 1995. *Förslag till kombinerade skogs- myrreservat i Västernorrlands län*. Opublicerad, länsstyrelsen. Härnösand
- Renström, A 1998: *Fjällhyar i Edsele och Helgums socknar - en kulturhistorisk byggnadsinventering 1998*. Renströms Arkitektkontor HB. Kramfors
- Simonsson, P & Dynesius, M. 1980. *Fågelmyrar i Västernorrlands län, en ornitologisk inventering*. Publikation 1980:13. Länsstyrelsen. Härnösand

Artlista

(* markerar art som upptas i annexen till EU:s habitat- och fågeldirektiv)

bladnyckel (*Dactylorhiza cruenta*)
myrbräcka (*Saxifraga hirculus*)*
spädstarr (*Carex disperma*)

gyllenmossa (*Tomenthypnum nitens*)
kärr-ktamossa (*Scopidium scarpiaides*)
lackvitmossa (*Spagnum contortum*)
trekantig svanmossa (*Mossia triquetra*)
käppkrokmossa (*Hemerocaulis vernicosus*)*
kamuffmossa (*Palustriella communis*)

grönben (*Tringa glareola*)*
brushane (*Philomachus pugnax*)*

trana (*Grus grus*)*
svarthakedopping (*Podiceps auritus*)*
sångsvan (*Cygnus cygnus*)*
ljungpipare (*Pluvialis apricaria*)*
smalnäbbad simsnäppa (*Phalaropus lobatus*)*
småspov (*Numenius phaeopus*)
dvärgbeckasin (*Lymnocyrtus minimus*)
enkelbeckasin (*Gallinago gallinago*)
bläsand (*Anas penelope*)
knicka (*Anas crecca*)
rådjur (*Tetrao urogallus*)*
arre (*Tetrao tetrix*)*
järke (*Bonasia bonasia*)*
treårig hackspett (*Picoides tridactylus*)*
spillkråka (*Dryocopus martius*)*

Stensjöflon - skötselområden och åtgärder för friluftslivet

Karta 1

tillhörande skötselplan för
naturreservatet Stensjöflo

dnr 511-4147-02

Teckenförklaring

Copyright Lantmäteriet 1998. Ur GSD - digitalt ortofoto dnr. 507-98-3015.

0 1 2 3 Kilometers